

MISR INQILOBDAN KEYINGI PREZIDENTLIK SAYLOVLARI OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI TALQINIDA

Norova Elmira Jonpo'latova

Toshkent davlat Sharqshunoslik Universiteti magistranti

Annotatsiya. Maqolada 2011-yilgi xalq inqilobidan keyin Misrda bo'lib o'tgan prezidentlik saylovlarining yoritilishi Misr rasmiy va muxolif ommaviy axborot vositalari nuqtai nazaridan va ularning mamlakatdagi keyingi siyosiy voqealar rivojiga ta'siri ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: "Arab bahori", inqilob, prezidentlik saylovlari, davlat va muxolifat ommaviy axborot vositalari, Misr televideniyesi, Facebook, Twitter.

Misrdagi inqilobdan ikki yil o'tdi. Misr xalqi orzu qilgan narsa ro'yobga chiqdi – Husni Muborakning o'ttiz yillik hukmronligi yakunlandi va Misrning beshinchi prezidenti Muhammad Mursiy Iso al-Ayyot ilk bor demokratik yo'l bilan saylandi. G'alaba unga oson bo'lmadi. U 2011-yil aprelida Misrdagi inqilobdan so'ng "Musulmon birodarlar" tomonidan tuzilgan Ozodlik va adolat partiyasining raisi bo'lgan Muhammad Mursiy prezidentlik saylovlarining faqat ikkinchi bosqichida g'alaba qozongan edi.

Uning raqibi Muborak hukumatining oxirgi bosh vaziri Ahmad Shafiq edi. Ikkala nomzod ham 5,5 milliondan ortiq ovoz oldi, biroq Mursiy 5 million 765 ming misrlik tomonidan qo'llab-quvvatlanib, 200 mingdan ortiq ovoz bilan raqibidan oldinda edi. 2012-yilning 24-iyunida u muayyan siyosiy partiyalar va birlashmalarga mansubligidan qat'i nazar, mamlakatning barcha fuqarolari manfaatlarini ifoda etish maqsadida "Ozodlik va adolat" partiyasidan chiqdi. Buni u davlat rahbari sifatida xalqqa qilgan ilk murojaatidan boshlab, vatandoshlariga qayta-qayta eslatdi. "Men barcha misrliklarning prezidentiman va hech kimning xalqni manipulyatsiya qilishiga yo'l qo'ymayman. Agar xalqni himoya qilish uchun zarur bo'lgan ishni qilishga majbur bo'lsam, buni qilaman", — dedi M.Mursiy Twitter'da prezident tarafdorlari va muxoliflari o'rtasidagi to'qnashuvlarga javoban e'lon qilgan bayonotida. 2013-yil mart oyi oxirida namoyishchilar poytaxtdagi "Musulmon birodarlar" idorasiga o't qo'yishdi, u yerga bir kun avval avtobuslarda harakatning yuzlab tarafdorlari maxsus binoni himoya qilish uchun kelgan. To'qnashuvlarda 40 ga yaqin kishi jarohatlangan. "Ba'zi odamlar ommaviy axborot vositalaridan zo'ravonlikni qo'zg'atish uchun foydalanadilar va bunga kim aloqador bo'lsa, u jazodan qochib qutula olmaydi", deb ta'kidladi prezident [1]. Bu bilan u Misr ommaviy axborot vositalari 2011-yilgi inqilobdan oldin ham, davrida ham mamlakat siyosiy hayotida muhim rol o'ynashda davom etayotganini tasdiqladi. Misr, arab va jahon ommaviy axborot vositalari Misrda yaqin siyosiy tarixda birinchi bo'lib hisoblangan prezidentlik saylovlarini keng yoritdi.

Misr, ko'p partiyaviylik asosida o'tkaziladi. O'sha paytdagi AQSh Davlat kotibi Xillari Klinton ularni tarixiy voqea deb ta'riflagan. Misr ommaviy axborot vositalarining pozitsiyasi va ularning nomzodlarning saylovoldi tashviqoti va

ushbu saylovlar bilan bog'liq voqealarni yoritishi borasida turli nuqtai nazarlar mavjud. Ayrim tahlilchilarning fikricha, rasmiy davlat matbuoti tabiiyki, sobiq prezident rejimiga xizmat qilgan nomzodlarni ilgari suradi. Ular Muborak davridagi so'nggi bosh vazir Ahmad Shafiq va tashqi ishlar vaziri bo'lgan Arab Ligasining sobiq bosh kotibi Amru Musodir. Saylovlarda faqat rasmiy OAV faoliyati haqida qaysarlik bilan gapirganlar, prezidentlik saylovlarini barcha misrliklarning milliy bayrami sifatida ta'riflagan xususiy OAVni payqamaganlar ham bo'ldi. Londonning "Al-Hayat" gazetasida ishlaydigan taniqli jurnalist Jihod al-Xazinning aytishicha, prezidentlik saylovlarida ommaviy axborot vositalarining roli ahamiyatsiz. Bu shunchaki gazeta o'qish yoki televizor ko'rish saylovga kelgan misrlik saylovchiga ta'sir qilmasdan. Kimga ovoz berishini oldindan biladi [2].

Al-Xazin hech ikkilanmasdan bu saylovlar foydasiga guvohlik berdi va ba'zi bir kichik qonunbuzarliklarga qaramay, saylovlar Misr tarixida hech qachon bo'lmagan erkin va adolatli o'tganini aytdi. Bir qator ommaviy axborot vositalari xodimlari Misr ommaviy axborot vositalarining roli betaraf ekanligini, ular saylov kampaniyasining butun jarayonini xolisona yoritib borishini, matbuot ham, televidenie ham to'liq xolisligi bilan ajralib turishini ta'kidladi. Ular Misr ovozi endi bir narsaga arziydi, deb tushuntirishdi.

"Ash-Sharq al-Awsat" gazetasi jurnalisti Nadiya at-Turkiy Misr prezidentini saylash kampaniyasi haqida gapirar ekan, uning yoritilishi Muborak davridagi saylovlardan sezilarli farq qilganini ta'kidladi. Ilgari ommaviy axborot vositalarining roli har doim hammaga ma'lum bo'lgan bir nomzodni qo'llab-quvvatlash va ilgari surish bilan chegaralangan edi [3]. Misrdagi prezidentlik saylovlarini yoritishda ommaviy axborot vositalari faoliyatini baholash komissiyasi raisi Safut al-Alamning aytishicha, prezidentlik saylovlarining birinchi bosqichidan oldingi davrda ham ayrim OAV vakillari nomzodlar tarafini olgan [4]. Bundan tashqari, ayrim ommaviy axborot vositalarida saylovlarni yoritishda qonunbuzarliklarga yo'l qo'yilgan. Nomzodlar Amru Muso va Abdel Munim Abu al-Fattuh o'rtasidagi mashhur debat o'zining ijobiy tomonlariga qaramay, aslida ochiq tijorat reklamasiga aylandi. Ba'zi jurnalistlar ochiqchasiga ma'lum nomzodlarni qo'llab-quvvatlab, raqiblariga hujum qilishdi. Masalan, Ibrohim Iso "Musulmon birodarlar" nomzodi Muhammad Mursiyni keskin tanqid qildi.

Tavfiq Akyashya Ahmad Shafiqni qo'llab-quvvatlab, islomchi nomzodlarga hujum qildi. Jurnalist Mana al-Shazli ochiqchasiga Abdel Munim Abu al-Fattuhni qo'llabquvvatladi. Aytishim kerakki, demokratik rivojlangan mamlakatlarda ham shunga o'xshash holatlar bo'ladi. Bu erda odatiy narsa [5]. Misr siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy tadqiqotlar markazi tomonidan olib borilgan tadqiqot shuni ko'rsatdiki, Misrda prezidentlik saylovlarida nomzodlar uchun saylovoldi tashviqoti xarajatlari o'nlab milliard misrliklarga yetgan. Har bir nomzodning saylovoldi tashviqoti xarajatlari 120 dan 150 million Misr funt sterlingi (20-25,2 million dollar) orasida baholangan. Nomzodlar saylovoldi tashviqoti, odob-axloq qoidalari, protokollar, Livandan kelgan kiyim-kechak stilistlari xizmatlariga murojaat qilishdi, ularni omma va chet ellik mehmonlar bilan muloqot qilish san'atiga o'rgatishdi [6].

Tadqiqotda ta'kidlanishicha, prezidentlik uchun kurash saylovoldi tashviqoti, moddiy-texnik ta'minot, xayriya va yordam uchun katta kuch va moliyaviy xarajatlarni talab qiladi. Bu barcha kerakli vositalardan har qanday nomzod, uning qobiliyati va mashhurligidan qat'i nazar, foydalanadi. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, hokimiyat har bir nomzod uchun ruxsat etilgan mablag' miqdorini to'liq nazorat qila olmaydi va qonunni chetlab o'tishning ko'plab usullari mavjud. Tadqiqotda aytilishicha, telekanallar orqali to'g'ridan-to'g'ri saylovoldi tashviqoti va nomzod uchun ko'cha tashviqoti narxi 50 million LE (8,4 million dollar)ga yetgan.

Qayta saylovlarda saylovoldi tashviqoti uchun sarflanadigan xarajatlar sezilarli darajada oshdi. Bir kompaniyaning televidenie ko'rinishining o'rtacha narxi 7 va 10 ming Misr funt sterlingi orasida o'zgarib turardi. Prezidentlikka nomzodlarning ayrimlari xorijiy axborot agentliklari xizmatlariga murojaat qilishdi. Tadqiqotchilar buning sababini mahalliy idoralarning prezidentlik saylovlarida tashviqot olib borishda tajribasi yo'qligi bilan izohlashmoqda. Negaki, ular Misrda birinchi marta prezidentlikka nomzodlarning raqobat kurashida o'tkazildi. Nomzodlarning saylovoldi tashviqotida ijtimoiy tarmoqlar - Facebook va Twitter muhim rol o'ynadi.

Birinchiidan, bu eng tezkor ajitatsiya mexanizmlari.

Ikkinchiidan, fikrmulohazalar deputatlikka nomzod jamoasining viloyatlardagi so'rovnomalari va tashviqot materiallariga bergan javoblarini doimiy monitoring qilish imkonini beradi.

Uchinchiidan, saylovoldi tashviqotining ushbu mexanizmlari nomzodlar uchun eng arzon hisoblanadi [7]. Ba'zi prezidentlikka nomzodlar o'z kompaniyalarini "Prezident" nomi ostida olib borish uchun axborot agentliklari bilan muzokaralar olib borishdi, ular orasida general-leytenant Ahmad Shafiq, Abdel Munim Abu al-Fattuh, Hamdin Sabohiy ham bor.

Televizion tashviqotdan tashqari, agentlik reklama va bosma nashrlarga tayangan, ularning hissasi moliyaviy resurslarga ega bo'lgan nomzodning saylovoldi tashviqotining umumiy hajmining 25-30 foizini tashkil qiladi. Xalqaro prezidentlik saylovlari faoli Amira Ahmad Mustafoning fikricha, bu Misrdagi birinchi haqiqiy demokratik saylovlar bo'lib o'tayotganini inobatga olsak, Misrdagi prezidentlik saylovlarida ommaviy axborot vositalari eng muhim va ta'sirchan vosita bo'ldi. oldin [8].

Uning ta'kidlashicha, Misr fuqarolarining aksariyati madaniyati milliy va diniy an'analar, oilaviy va qabila merosiga bo'ysunadi. Eng muhim jihati shundaki, ommaviy axborot vositalari uchinchi dunyo davlatlaridan farqli o'laroq, eng ta'sirli kuchdir.

Boshqalar esa ijtimoiy so'rov natijalarining ta'siri unchalik katta bo'lmagan rivojlangan mamlakatlardan. U, shuningdek, inqilobdan keyin Misr iqtisodiga birorta ham Misr funti kirmaganini tasdiqladi, bir milliardga yaqin Misr funti esa xususiy Misr ommaviy axborot vositalariga yangi telekanallar yoki mavjudlariga qo'shimcha ravishda ixtisoslashgan kanallar yaratish uchun yuborilgan. "CBC", "an-Nahar", "Un-Ti-Vi", "al-Mihvar" va boshqa kanallar, shuningdek, ko'plab

gazetalar, jumladan CBC va al-Vatanga tegishli "al-Vatan" nomlari berilgan. -Tez orada egasi tadbirkor Ahmad Bahajardan mablag' oladigan "Sabah" kanallari guruhi. Jumladan, "Al-Khuriya va al-Adalya" kundalik gazetasi, "Musulmon birodarlar" tashkilotining "al-Fath" gazetasi, salafiylar harakatining bir qismining manfaatlarini ifodalovchi haftalik, salafiylar manfaatlarini ifodalovchi "An-Nur" haftaligi. Harakati, Shayx Muhammad Hasan tomonidan moliyalashtirilgan haftalik ar-Rahma.

Amira Mustafoning ta'kidlashicha, 2013-yilda Misrning xususiy ommaviy axborot vositalariga kamida yana 500 million Misr funti (taxminan 84 million AQSh dollari) kiritilishi kutilmoqda. Shu bilan birga, davlat yoki rasmiy ommaviy axborot vositalarining roli Misr inqilobi davrida tutgan pozitsiyasi tufayli sezilarli darajada kamayadi. Bu mamlakat fuqarolarining ularga bo'lgan munosabatiga salbiy ta'sir ko'rsatdi.

Amiraning kuzatishlariga ko'ra, saylov kampaniyasi uchun jami xarajatlar 10 dan 13 milliard misrlik funt sterling oralig'ida o'zgarib turadi (bu davlat, nomzodlarning o'zlari va ularni qo'llabquvvatlovchi biznesmenlar xarajatlarini ham o'z ichiga oladi). U, shuningdek, hali ham nomzodlar uchun sarflangan mablag'lar borligini, ularni aniq aniqlashning iloji yo'qligini, chunki bu hech qanday partiyaning nazorati ostida emasligini ta'kidlaydi. Misrda prezidentlik saylovlari oldidan saylovoldi tashviqotida "yangi media" deb ham ataladigan ijtimoiy aloqa saytlaridan faol foydalanilgan.

Nomzodlar ulardan foydalanish chastotasida bir-biri bilan raqobatlashdi, bu esa avvalroq 2011-yil 25-yanvardagi inqilobni tayyorlashda muhim rol o'ynagan ushbu vositalarning ijtimoiysiyosiy ahamiyati ortishida namoyon bo'ldi. Ular orasida 25 millionga yaqin internet mavjud. foydalanuvchilar, 7 million Facebookda, 1,5 million Twitterda [9]. Media eksperti Yosir Abdel Aziz fikricha, prezidentlik saylovlarida nomzodlarning imkoniyatlarini oshirish yoki kamaytirishda yangi media muhim rol o'ynay boshladi. Prezidentlik saylovlari timsoliga ta'sir etuvchi ommaviy axborot vositalari orasida ular matbuot, televidenie, radio va og'zaki nutqdan keyin turadi.

Uning ta'kidlashicha, Misrda yangi media foydalanuvchilarining aksariyati o'rta sinf va elitaga mansub ijtimoiy guruhlar vakillari, siyosiy faol, o'z fikri va pozitsiyasiga ega bo'lgan hamda istalgan chet tilini biladigan, bu ularning chet elliklar bilan muloqot qilish qobiliyatini oshiradi [10]. Abdel Azizning eslashicha, Misrdagi prezidentlik saylovlarida saylovoldi poygasi davrida eng sevimli nomzodlar, masalan, MuhamMed Mursiy, Abdel Munim Abu al-Fattuh, Hamdin Sabohiy, Amru Muso, Ahmad Shafiklar yangi media auditoriyasiga ta'sir o'tkazishda professionallik ko'rsatib, ushbu auditoriya bilan ishlash uchun butun guruhlarini yaratdilar. Nomzodlarning voqealarni kuzatishi va ijtimoiy tarmoqlardagi tezkor izohlari ularning yangi mediaga munosib bo'lishida muhim rol o'ynadi. Media ekspertining fikricha, Abdel Munim Abu al-Fattuh saylov kampaniyasida yangi mediadan eng muvaffaqiyatli foydalangan nomzod sifatida ajralib turdi. Facebook va Twitter foydalanuvchilari nomzodlar Abu al-Fattuh va

Hamdin Sabohiyini ma'qul ko'rди, chunki ularning ikkalasi ham "yangi media auditoriyasi" ehtiyojlariga eng mos edi.

Yoshlar vakillari Misrdagi yangi media foydalanuvchilari orasida eng kattasi edi. Qohira universitetining jurnalistika professori Safut al-Alam ushbu yangi ommaviy axborot vositalari prezidentlik saylovlarida tashviqot, o'z raqobatchilariga qarshi tanqid va u yoki bu nomzodga kinoyani yoyish bo'yicha an'anaviy OAVdan ustun kelganini ta'kidladi. O'z navbatida, media eksperti Yasir Abdel Aziz al-Alamning nuqtai nazarini qo'llab-quvvatladi, biroq yangi ommaviy axborot vositalari saylov kampaniyasida faktlarni soxtalashtirish, mish-mishlar tarqatish, voqealarni tezroq va to'liqroq yetkazishda shubhali rol o'ynaganini ta'kidladi. qonun buzilishi holatlarini kuzatish. Abdel Aziz yangi media rivojlanishining o'sishi ularning Misr siyosiy hayotiga ta'sirini kuchaytirishga yordam beradi, deb kutmoqda. Uning fikricha, kelajakda bu ta'sirning o'sishi "rasmiy, rejim ommaviy axborot vositalari" ta'sirining pasayishida namoyon bo'ladi. Darvoqe, Misrda so'nggi oylarda sodir bo'lgan siyosiy voqealar ijtimoiy tarmoqlar, ayniqsa, muxolifat qo'lidagi ta'siri davom etayotganini yana bir bor tasdiqlaydi. Muxolifatning noroziligi asta-sekin kuchayib borardi. Masalan, 6-aprel harakati a'zolari 2011-yilgi Misr inqilobining harakatlantiruvchi kuchlaridan biri bo'lgan.

2012-yil iyun oyida bo'lib o'tgan saylovlarda uning ko'plab faollari prezidentlikka nomzod Muhammad Mursiyini qo'llab-quvvatlagan. Biroq, Misrning yangi rahbari hukmronligining dastlabki oylari uning so'nggi tarafdorlarining hafsalasi pir bo'ldi. Muxolifat Xishom Qandilning vazirlar mahkamasi iste'foga chiqishi, yangi hukumat tuzilishi va yangi qabul qilingan konstitutsiyaga o'zgartirishlar kiritishni behuda talab qilmoqda. Misrda inqilobning ikki yilligi munosabati bilan ommaviy norozilik namoyishlari boshlandi. Namoyishchilar hokimiyatni islomchilar tomonidan tortib olinishiga qarshi chiqdi. Qohira, Iskandariya, Suvaysh va Port Saiddan boshlab, g'alayonlar boshqa shaharlarga ham tarqaldi. Norozilar hukumat va ma'muriy binolarni sindira boshladilar [11].

Bir qator Misr ommaviy axborot vositalari Muhammad Mursiy Britaniya mustamlakachilari qila olmagan ishni mamlakat bilan amalga oshirishga muvaffaq bo'ldi - Misr xalqini bo'lib, "Musulmon birodarlar" qo'li bilan mamlakatni bosib oldi. "Al-Isboa" gazetasi bosh muharriri Mustafu Bakri prezident Mursiy jamiyatda tarqalgan fuqarolik itoatsizligi chaqiriqlariga quloq solmayotganini tasdiqladi. Misrliklar, uning so'zlariga ko'ra, ozodlikni kutishgan va buning evaziga yanada diktatura rejimini olishgan. 106 Grabelnikov A.A., Tamux Mohamed Anass. Inqilobdan keyin Misrda ommaviy axborot vositalari va prezidentlik saylovlari chunki Mursiy hokimiyatga kelgach, xalqqa qo'rqitish, zulm, qasos va hisobkitob tili bilan murojaat qila boshladi. Jurnalistning qayd etishicha, Mursiy hukmronlik qilgan davr jamiyatda nizo va bo'linishning kuchayishi bilan ajralib turadi, bu esa "la'nati" konstitutsiya joriy etilishi bilan boshlangan. Uning davrida muloqot va bag'rikenglik tushunchasi yo'qoldi, zo'ravonlik kuchaydi, davlat

institutlarining parchalanishi boshlandi. "Musulmon birodarlar" odamlarni bu yo'lga undaganini tarix abadiy yodga oladi. Ular bugungi va kelajakka bo'lgan islohotlarga bo'lgan ishonchlarini o'ldirishdi. Muborak davrida, deydi muallif, jamiyat korrupsiya bilan yemirildi, lekin odamlar o'z tirikchiligini topdilar, Mursiy davrida yo'qolgan qonun va konstitutsiya bor edi.

Muborak davrida misrliklar qamoqxonada qiynoqqa solinganidan shikoyat qilishgan, ammo hozir Misr doimiy ravishda qotillik, o'g'irlash, talonchilik va banditizmdan qo'rqishda. Misrliklar avvallari Milliy partiyaning yo'nalishiga rozi bo'lishmagan, ammo hozir jamiyatda shunday katta bo'linish yo'q edi. Uning ta'kidlashicha, Qo'shma Shtatlar avvalroq Murabakka bosim o'tkazgan va hozir ular Mursiy va "Musulmon birodarlar" qilayotgan barcha ishlarni to'xtatmoqdalar va bu ularning mamlakatni bo'lib tashlashga qaratilgan fitnasini tasdiqlaydi [12].

Misrlik publitsist Ibrohim Mansur "Tahrir" gazetasida Mursiy bilan bo'lgan mash'um intervyusiga izoh berdi. Uning so'zlariga ko'ra, Mursiy suhbat davomida o'zini nazoratini yo'qotib, savodsizligi va Misr xalqiga hurmatsizlik ko'rsatgan. Shundan so'ng u xalq fikrini hurmat qilmasligi, jamiyatdagi fuqarolik bo'ysunmaslik harakatlari va Misrning turli viloyatlarida sodir bo'layotgan voqealardan xabari yo'qligi hammaga ayon bo'ldi [13]. Yangi prezident siyosatidan norozi odamlar buni hech ikkilanmay mustaqil matbuotda ko'rsatishadi. 2013-yil mart oyi oxirida Misr hukumati komediyachi Basem Yusufning mamlakat prezidenti Muhammad Mursiyga parodiya qilingan ko'rsatuvini efirga uzatgan mustaqil CBC telekanali litsenziyasini bekor qilish bilan tahdid qilgan edi. "Ushbu ko'rsatuvda vulgarizm, haqorat, shahvoniy imo-ishoralar va qo'pol so'zlar mavjud", - deya davlat kompaniyasi vakilining so'zlaridan iqtibos keltirgan Misr davlat axborot agentligi MENA. Shuningdek, u CBC telekanali OAV qoidalariga rioya qilmasa, radiostantsiya litsenziyasidan mahrum bo'lishi haqida ogohlantirish bergani haqida xabar berdi. Prokuror Yusufni prezident Mursiyga nisbatan hurmatsizlikda, musulmonlarning tuyg'ularini haqorat qilishda ayblab, uni hibsga olishga order bergan. Biroq, Misr sudi bu da'voni rad etdi va mustaqil telekanalni yopishdan bosh tortdi, qaysi mavzuda satirik dastur efirga uzatiladi. Radikal islomchilar uzoq vaqtdan beri Yusufga qarshi chora ko'rishni talab qilib, u jamiyatning "musulmon asoslarini buzayotgani" haqida rasmiylarga shikoyatlar jo'natib keladi. Basem Yusufning haftalik komediya ko'rsatuvi Misr televideniesida 2011-yildagi inqilobdan so'ng, prezident Husni Muborak hokimiyatdan qulagandan so'ng paydo bo'lgan.

Komediyachi o'z dasturida mamlakatning amaldagi rahbari Muhammad Mursiyini ham masxara qilgan. Yusuf, xususan, Prezident vakili edi 107 RUDN universiteti axborotnomasi, seriya Adabiy tanqid. Jurnalistika, 2013 yil, № 2 fir'avn qiyofasida o'zining ommaviy nutqlarini, jumladan, xalqqa rasmiy murojaatlarini parodiya qildi, shuningdek, uning ingliz tilidagi yomon talaffuzidan kuldi [14].

Shunday qilib, ommaviy axborot vositalarining roli 2011 yilgi inqilobdan keyin undagidan kam emas edi. Buni prezidentlik saylovlari va yangi prezidentning keyingi boshqaruvi yaqqol ko'rsatdi. Ko'pchilik yetuk aholi uchun

teleko'rsatuvlar eng katta ta'sir ko'rsatgan va ko'rsatmoqda, yoshlar uchun esa "yangi media" – Facebook va Twitter ijtimoiy tarmoqlari birinchi o'rinda turadi. Ommaviy axborot vositalaridan ko'rinib turibdiki, yangi prezident aholining katta qatlamining umidini oqlamadi va ular yana o'z huquqlari uchun kurash olib borish uchun ko'chalarga chiqdi. Bunday vaziyatda muxolifat ommaviy axborot vositalaridan faol foydalanmoqda. Rahbariyat an'anaviy usullar bilan, shu jumladan sudlar va repressiyalar orqali qarshilik ko'rsatishga harakat qilmoqda. Ammo inqilob erkinligini tatib ko'rgan xalq hukmron hokimiyat tomonidan yuklangan rolga rozi bo'lmaydi.

Adabiyotlar

1. http://www.gazeta.ru/politics/news/2013/03/24/n_2815773.shtml
2. <http://digital.ahram.org.eg/articles.aspx?Serial=851320&eid=5303>
3. Nadiya Atturki "Achark al Awsat" jurnali London, 2012-04-07
4. <http://www.elaph.com/Web/news/2012/4/729375.html>
5. <http://digital.ahram.org.eg/articles.aspx?Serial=916107&eid=9471>
6. http://www.aljazeera.net/news/pages/a1f47fd5-ad6f-4e10-95f4_477bfca45022
7. http://www.uniem.org/index.php?action=show_page&ID=830&lang=ar
8. www.almasryalyoum.com/.../10290... - Misr
9. http://www.uniem.org/index.php?action=show_page&ID=830&lang=ar
10. www.almasryalyoum.com/.../10290... - Misr
11. <http://www.vz.ru/news/2013/2/22/621544.html>
12. <http://www.regnum.ru/news/1629982.html>
13. <http://www.regnum.ru/news/1629982.html>
14. http://www.gazeta.ru/politics/news/2013/04/07/n_2839169.shtml